

Het „mission statement” van de KL

Op 19 mei jl. heeft de top van de Koninklijke landmacht tijdens een speciale bijeenkomst aan een grote groep medewerkers het „mission statement” bekend gesteld. Met het uitgeven van een dergelijk „statement” sluit de KL aan bij een ontwikkeling, die ook elders is waar te nemen. Ermee wordt beoogd kort en bondig aan te geven wat de hoofddoelstelling van een organisatie, bedrijf of onderneming is, wat de kenmerkende kwaliteiten zijn en hoe het personeel en de leiding samen de doelstellingen kunnen realiseren. Het „mission statement” telt vijf alinea’s en beoogt richting te geven aan de nieuwe KL. In het volgende zijn per alinea enkele kanttekeningen gemaakt. Het „mission statement” begint met de taken van de KL en de omgeving waarin deze eventueel zullen worden uitgevoerd.

De Landmacht, onmisbaar in onze krijgsmacht, zorgt in internationaal verband voor de verdediging van ons land en het bondgenootschappelijk grondgebied. Zij levert daarnaast wereldwijd een bijdrage aan vrede, veiligheid en stabiliteit. Deze kan bestaan uit crisisbeheersing, humanitaire hulp en rampenbestrijding.

Opmerkelijk is dat wel het optreden in internationaal verband wordt beklemtoond, maar dat de noodzaak tot nauwe samenwerking met de andere krijgsmacht-delen niet is opgenomen. Weliswaar vermeldt de toelichting deze samenwerking, maar hieruit kan toch worden afgeleid dat daaraan minder waarde wordt

gehecht. Bovendien is nagelaten te vermelden welke samenwerkingsmogelijkheden de KL onderkent. Dit is te meer van belang, omdat in de Prioriteitennota van 1993 reeds een aantal mogelijke gebieden van samenwerking is opgesomd. In een eerder editoriaal [MS 162(1993)(11)] is reeds gewezen op de noodzaak over deze samenwerking meer duidelijkheid te verschaffen. Ook de minister van defensie heeft dit recentelijk (21 maart jl.) tijdens een lezing voor de Atlantische Commissie nog eens benadrukt. Door de wijze waarop de samenwerking tussen de krijgsmacht-delen aan de orde is gesteld, geeft de KL de indruk dat met een zekere vrijblijvendheid te willen behandelen.

Voor de twee vermelde kerntaken van de KL is geen prioriteitsvolgorde aangegeven. Tijdens de presentatie van het „statement” is echter opgemerkt, dat de verdediging van het land voorop staat. „Het is immers die landsverdediging waaraan een krijgsmacht waar ook ter wereld haar bestaansrecht ontleent. Daarover kan en mag geen misverstand bestaan”, aldus de mededeling. Alhoewel in de toelichting sprake is van „twee kerntaken, die van gelijkwaardig belang zijn”, kan uit de hiervoor weergegeven mededeling worden afgeleid dat de „verdediging van ons land” prioriteit heeft boven de andere taak, het wereldwijd leveren van een bijdrage „aan vrede, veiligheid en stabiliteit”. Deze benadering sluit aan bij die van verschillende andere landen. Als deze interpretatie juist is, zal dit ook consequenties hebben voor het vaststellen van de organisatie en het indelen van de middelen. De mogelijkheden om de tweede taak uit te voeren, zullen dan feitelijk worden bepaald door de middelen die beschikbaar zijn voor de eerste taak. Er mag dan worden verwacht dat slechts bij uitzondering (aanvullend) middelen zullen worden aangeschaft, nodig voor het uitvoeren van (delen van) de tweede taak. Over een eventueel prioriteitsverschil mag geen misverstand bestaan; een concrete mededeling hierover in het „mission statement” of in de toelichting zou dan ook op zijn plaats zijn geweest.

Flexibel en slagvaardig, staat zij er voor om op de kortst mogelijke termijn de haar gevraagde inspanning te leveren. Zij beschikt over effectieve gevechtskracht, efficiënte logistiek, modern en hoogwaardig materieel en steunt op de gemeenschappelijke inzet van militairen, burgerpersoneel en reservisten.

Dit deel van het „statement” heeft betrekking op de aard van de nieuwe KL. Een landmacht met uitsluitend beroepsmilitairen zal een hoge graad van geoefendheid kunnen en moeten bezitten. Daardoor kan zij snel, flexibel en slagvaardig worden ingezet. Daar

de KL in de afgelopen jaren steeds de ruimte heeft benut in kwalitatief hoogwaardige middelen en systemen te investeren, is het gestelde in deze alinea beslist geen loze kreet. Aan de organisatorische en materiële voorwaarden lijkt dus te zijn voldaan om de taken op de juiste wijze uit te voeren. Voorwaarden zijn daarbij wel, dat het personeel (militair en burger) de vereiste bekwaamheid bezit en de bereidheid heeft zich voor de uitvoering van deze taken in te zetten. In de volgende delen van het „statement” richt de aandacht zich hierop.

Het succes van de operationele inzet van onze Landmacht wordt vooral bepaald door de combinatie van individuele kwaliteiten en teamwork. Het leiderschap is gebaseerd op wederzijds vertrouwen en zelfstandig handelen. Kenmerkend zijn verder kameraadschap, mentale en fysieke gehardheid en discipline.

Zij staat borg voor een goede personeelszorg, met speciale aandacht voor degenen die worden uitgezonden en hun thuisfront. Bovendien biedt zij een breed scala aan ontplooiingsmogelijkheden en een uitstekend pakket opleidingen. Daarom is de Landmacht een aantrekkelijke werkgever.

Deze geciteerde derde en vierde alinea richten zich m.n. op enige personele aspecten. Hierin is wel aandacht geschonken aan aspecten van de inhoud van het werk (o.a. zelfstandigheid en wederzijds vertrouwen) alsook aan de arbeidsverhoudingen (o.a. kameraadschap en discipline), maar vreemd genoeg blijven de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsomstandigheden nagenoeg geheel buiten beschouwing. Weliswaar moet worden bedacht, dat laatstgenoemde aspecten voor een belangrijk deel buiten de directe invloedssfeer van de KL liggen, maar vanwege het grote belang ervan voor het personeel, zou in ieder geval in de toelichting hiervan melding kunnen zijn gemaakt.

Het specifiek opnemen van „discipline” en het vermelden in de toelichting, dat dit „al eeuwenlang de hoeksteen van de krijgsmacht” is, mag juist zijn, maar gelet op de vele discussies die in het verleden over het begrip zijn gevoerd, zou enige inhoudelijke toelichting op zijn plaats zijn geweest.

De zorg voor het personeel is de inzet van de vierde alinea. Wat hiermee nu precies wordt bedoeld, blijkt niet uit de toelichting. Doordat deze zorg ook voor het thuisfront geldt, kan worden geconcludeerd, dat m.n. aandacht zal worden geschonken aan dit aspect van de sociaal-maatschappelijke begeleiding. Dit is een goede ontwikkeling, die reeds ter hand is genomen en hopelijk niet met een te grote afstandelijkheid zal worden uitgevoerd. De ontplooiingsmogelijkheden en

de opleidingsfaciliteiten, die worden aangeboden, zijn in overeenstemming met het sinds 1990 van kracht zijnde personeelsbeleid. Voor de beroepsmilitair bepaalde tijd wordt hiermee tevens een goede mogelijkheid geboden zich voor te bereiden op zijn terugkeer naar de burgermaatschappij. Alhoewel de militair zelf wordt geacht het nodige initiatief te nemen, lijkt het gewenst maatregelen te nemen om deze (zelf)studie te stimuleren.

De Koninklijke landmacht streeft er naar een gewaardeerd deel van de Nederlandse samenleving te zijn, door de wijze waarop zij haar taken uitvoert, de openheid die zij betracht en de bijdragen die zij op vele terreinen levert.

Deze vijfde en laatste alinea benadrukt de relatie met de Nederlandse samenleving. Door de dienstplicht was er van nature een goede uitwisseling van ideeën en ontwikkelingen tussen de KL en de maatschappij. Nu de KL geleidelijk zal overgaan naar een beroepsleger, is het van groot belang dat er een open verbinding blijft met de samenleving. Ook de nieuwe KL blijft een grote werkgever, die een goed imago nodig heeft, o.a. om voldoende personeel binnen te krijgen. Daarom ook zal de KL zelf grote aandacht moeten besteden aan arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden enz. Daarnaast zal de KL moeten benadrukken dat zij in staat is snel en met zorg civiele taken uit te voeren, mocht dit bv. in het kader van steunverlening nodig zijn. Ook dat kan bijdragen aan de goede naam van de KL.

Ogenscheinlijk lijkt het „mission statement” niet veel nieuwe gezichtspunten te bieden. Opgemerkt werd wel dat het tamelijk vlak en in vele opzichten niet uniek is voor de KL. Bij nadere beschouwing van zowel het „statement” als de toelichting is wel degelijk de nieuwe KL erin te herkennen. De in dit editoriaal gemaakte opmerkingen hebben m.n. ten doel dat nog duidelijker naar voren te brengen. Omdat een „mission statement” er niet is voor alle tijden, zou bij een herziene uitgave kunnen worden overwogen de gemaakte opmerkingen erin te verwerken. In ieder geval heeft de KL een duidelijke stap gezet en aangegeven hoe het als een beroepsleger wil gaan functioneren.

Met belangstelling wordt uitgezien naar eventuele „statements” van de beide andere krijgsmacht delen. Ten slotte moet worden opgemerkt dat de uitwerking door de krijgsmacht delen ondubbelzinniger maar vooral duidelijker zou zijn, indien (delen van) de centrale organisatie als eerste met een „mission statement” over de brug zou (den) zijn gekomen.